

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce **statutárního města Teplice**, se sídlem nám. Svobody 2, 415 95 Teplice, zastoupeného JUDr. Pavlem Marečkem, advokátem se sídlem Vaníčkova 1070/29, 400 01 Ústí nad Labem, proti žalovanému **Českému telekomunikačnímu úřadu**, se sídlem Sokolská 219, 190 00 Praha 9, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 26. 3. 2010, čj. 60 287/2009-603,

t a k t o:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í:

Český telekomunikační úřad, odbor pro severočeskou oblast, svým usnesením ze dne 19. 6. 2009, čj. 44 897/2009-635/V. vyř. - VLA, ustanovil žalobce podle § 32 odst. 2 písm. d) správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) opatrovníkem paní M. Z. (dále také „opatrovankyně“); důvodem byl její neznámý pobyt a skutečnost, že jí má být v řízení o zaplacení dlužné ceny za poskytnuté telekomunikační služby uložena povinnost.

Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2010, čj. 60 287/2009-603, zamítl předseda žalovaného rozklad žalobce a usnesení správního orgánu I. stupně potvrdil. V napadeném rozhodnutí uvedl, že nedostatečné odůvodnění usnesení správního orgánu I. stupně nemohlo mít vliv na jeho soulad s právními předpisy. Šetření ke zjištění pobytu opatrovankyně provedly správní orgány na centrální evidenci vězňů, České poště a magistrátu, dále prověřily evidenci živnostenských podnikatelů a obchodní rejstřík; vše bezvýsledně. Z tohoto důvodu byl opatrovníkem ustanoven žalobce jako nejvhodnější, resp. jediná v úvahu připadající osoba, mající vztah k opatrovankyni, a to vztah občan obce – obec.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce namítl, že byl do funkce opatrovníka ustanoven, aniž byly splněny zákonné předpoklady; správní orgán totiž neuvedl, z jakého důvodu je žalobce jinou vhodnou osobou dle § 32 odst. 4 správního řádu. Žalobce tak byl ustanoven opatrovníkem, přestože nemá k opatrovankyni vztah. To vyplývá také z judikatury Ústavního soudu, dle níž je třeba hledat především v okruhu osob blízkých, resp. těch, jež jsou schopny skutečně reprezentovat zájmy účastníka; žalobce proto nelze považovat za jinou vhodnou osobu. Žalobce dále uvedl, že trvalé bydliště je pouze evidenčním údajem, který mezi obcí a jejím občanem nezakládá takový vztah, na jehož základě by bylo možno obec považovat za jinou vhodnou osobu; navíc nahlášení trvalého bydliště *a priori* neznamená, že se občan na území obce zdržuje. Dle žalobce na něj přenášel žalovaný povinnosti vyplývající z jeho činnosti (tj. zjištění pobytu paní Z.), avšak takové jednání nemá oporu v platné legislativě a žalovaný tím zneužívá svého postavení. V dalším žalobním bodě namítl, že opatrovnictví ve správním řízení nelze podřadit pod ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), dle něhož obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Obec nemá k dispozici dostatek prostředků, aby mohla funkci opatrovníka vykonávat. Žalobce dále odkázal na judikaturu Ústavního soudu, z níž vyplývá, že nepřítomnému účastníkovi řízení musí být zajištěna ochrana jeho zájmů i základních práv a že ustanovení opatrovníka účastníku řízení, jehož pobyt není znám, musí vždy předcházet šetření o tom, zda jsou dány předpoklady pro tento postup v řízení, a současně je zapotřebí zvažovat, zda není možno použít jiné opatření. V poslední námitce žalobce konstatoval, že výkon funkce opatrovníka je pro něj téměř nemožný, neboť sídlo správního orgánu je mimo jeho působnost, a vznikaly by mu tak nepřiměřené náklady. Žalovanému nic nebrání, aby opatrovníkem ustanovil např. advokáta. Žalobce proto navrhl soudu, aby napadené rozhodnutí i usnesení správního orgánu I. stupně zrušil.

V doplnění k žalobě žalobce dodal, že paní Z. je v úpadku, a uvedl její doručovací adresu, na které si přebírá veškeré písemnosti a kterou zjistil z listin vyvěšených v insolvenčním rejstříku, čímž posílil své tvrzení, že pro jeho ustanovení opatrovníkem nebyly dány důvody.

Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě setrval na závěrech obsažených v rozhodnutí správních orgánů obou instancí a navrhl žalobu zamítnout.

V replice žalobce uvedl totožné argumenty jako v žalobě, resp. v doplnění žaloby.

Ze správního spisu soud zjistil, že vyrozumění o zahájení správního řízení ze dne 27. 5. 2009 bylo opatrovankyni doručováno na adresu uvedenou v návrhu na zahájení správního řízení o uložení povinnosti uhradit dlužné částky ze smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb a na adresu jejího trvalého pobytu; písemnost však pošta správnímu orgánu vrátila s tím, že adresát je na uvedených adresách neznámý. V rámci šetření za účelem zjištění pobytu paní Z., příp. jejích rodinných příslušníků, provedly správní orgány výpis z centrální evidence obyvatel, učinily dotaz u žalobce, České pošty a Generálního ředitelství Vězeňské služby. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že předseda žalovaného jako odvolací orgán prověřoval také veřejně přístupné rejstříky, a to obchodní rejstřík a evidenci živnostenských podnikatelů.

Žaloba není důvodná.

Otázkou přípustnosti a vhodnosti ustanovování obcí jako opatrovníků pro osoby neznámého pobytu se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, který v usnesení ze dne 9. 12. 2014, čj. 4 As 26/2013-57, konstatoval, že „*předpokladem pro ustanovení opatrovníka účastníkovi v řízení před správním orgánem podle § 32 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, není souhlas obce, která má být opatrovníkem účastníka ustanovena*“. Zdůraznil, že je třeba přihlídnout k poslání obce, jímž je péče o své občany, a

proto není-li jiná vhodná osoba, je povinností obce, aby poskytla osobě neznámého pobytu, která je současně jejím občanem, určitou procesní ochranu.

Podle § 32 odst. 2 písm. d) správního řádu ustanoví správní orgán opatrovníka mimo jiné osobám, které jsou neznámého pobytu. Dle § 32 odst. 4 téhož zákona ustanoví správní orgán opatrovníkem toho, v jehož péči se opatrovanec nachází, příp. jinou vhodnou osobu. Tato osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody.

Soud neshledal důvodnou námitku žalobce, že byl do funkce opatrovníka ustanoven, aniž byly splněny zákonné předpoklady. Soud souhlasí se žalobcem, že se správní orgán I. stupně odůvodněním vhodnosti žalobce pro jeho ustanovení opatrovníkem blíže nezabýval. Odvolací orgán však tento nedostatek v rámci řízení o rozkladu napravil a podrobně rozvedl důvody, které jej k vydání tohoto rozhodnutí vedly. V odůvodnění uvedl, že úředním šetřením se správnímu orgánu nepodařilo zjistit místo pobytu opatrovankyně ani žádnou osobu jí blízkou, kterou by mohl opatrovníkem ustanovit; z tohoto důvodu byla volba žalobce, tj. obce, na jejímž území se nachází poslední známé bydliště opatrovankyně, jako opatrovníka logická. Odvolací orgán v napadeném rozhodnutí dále poznamenal, že žalobce má nepochybně lidské i materiální zdroje, které mu umožní řádné hájení zájmů paní Z. Takové odůvodnění považuje soud za dostatečné.

Námitka, že žalobce nelze považovat za jinou vhodnou osobu, není důvodná. Soud se shoduje se žalobcem v tom, že primárně je třeba opatrovníkem ustanovit osobu blízkou, což potvrzuje také žalobcem citovaný nálezný Ústavního soudu. Avšak v případě, že taková osoba neexistuje, resp. nebyla provedeným šetřením nalezena, je možné ustanovit opatrovníkem jinou vhodnou osobu. Jelikož bližší charakteristiku jiné vhodné osoby zákon nestanoví, bude na správních orgánech, aby v každém jednotlivém případě zhodnotily konkrétní okolnosti a ustanovily opatrovníkem osobu, která bude dle jejich názoru řádně hájit zájmy opatrovance. Uvedený závěr potvrzuje i judikatura Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 27. 9. 2011, čj. 8 As 22/2001-78). Správní orgány tedy nepochybily, když rozhodly o ustanovení žalobce jako opatrovníka poté, co se jim nepodařilo získat žádné poznatky o osobách blízkých opatrovankyni.

K námitce žalobce, že mezi ním a opatrovankyní není žádný vztah, soud uvádí, že existence, resp. neexistence vztahu mezi opatrovníkem a opatrovancem není relevantní. Žádný vztah mezi nimi existovat nemusí; nejedná se o podmínku zákonnosti ustanovení opatrovníka. Jak již soud uvedl výše, rozhodující je kritérium vhodnosti, tzn. že opatrovníkem lze ustanovit jakoukoli vhodnou osobu – fyzickou nebo právnickou, obec nevyjímaje. Opatrovník se svému ustanovení do funkce může bránit pouze s poukazem na to, že není vhodnou osobou nebo že mu ve výkonu funkce opatrovníka brání závažné důvody. Souhlas obce s výkonem funkce opatrovníka není potřeba.

Soud přisvědčil žalobci v tom, že institut trvalého bydliště má pouze evidenční, a nikoli faktický charakter; nelze nicméně opomenout, že na jeho základě vzniká mezi občanem a obcí určitý vztah. Trvalé bydliště na území obce je společně s českým státním občanstvím podmínkou pro vznik občanství obce podle § 16 odst. 1 zákona o obecním zřízení, z kterého vyplývají další práva a povinnosti. Obec by proto měla svému občanu za situace, kdy jeho pobyt není znám a je-li toho třeba k ochraně jeho práv, poskytnout pomoc spočívající v hájení jeho práv a zájmů, a vystupovat tak v postavení jeho opatrovníka.

Námitka týkající se přenášení povinností z žalovaného na žalobce není důvodná. Za přenášení povinností nelze považovat žádost o součinnost, v níž žalovaný vyzval žalobce, aby mu sdělil informace o pobytu opatrovankyně a jejích příbuzných, a pro případ, že se nepodaří zjistit její skutečný pobyt nebo ustanovit opatrovníkem osobu blízkou, jej upozornil, že mu nezbude než ustanovit opatrovníkem právě žalobce. Spolupráce mezi správními

orgány, do níž lze zařadit také poskytování relevantních informací o opatrovankyni, je základní zásadou činnosti správních orgánů dle § 8 odst. 2 správního řádu. Jedná se tedy o zákonný postup; nelze tedy tvrdit, že by žalovaný tímto postupem zneužíval svého postavení.

Soud nepřisvědčil námitce žalobce, že výkon opatrovnictví nelze podřadit pod ustanovení § 2 odst. 2 zákona o obecním zřízení. Z formulace citovaného ustanovení, dle něhož obec pečuje o potřeby svých občanů, lze dovodit, že obec je možné v rámci správního řízení ustanovit opatrovníkem jejího občana, neboť opatrovnictví je založeno na hájení práv, resp. potřeb, opatrovance.

Žalobce dále poněkud neurčitě poukazoval na nálezy Ústavního soudu o tom, že nepřítomnému účastníkovi řízení musí být zajištěna ochrana jeho zájmů a že ustanovení opatrovníka musí vždy předcházet šetření. Soud má za to, že se v daném případě jedná spíše o obecné vymezení podmínek pro ustanovování opatrovníka, a nikoli o konkrétní žalobní bod, kterým by žalobce poukazoval na nedostatky napadeného rozhodnutí či na postup správních orgánů. Pro úplnost však soud dodává, že správní orgány provedly důkladné úřední šetření a žalobce ustanovily opatrovníkem jako jedinou vhodnou osobu až poté, co se jim nepodařilo získat poznatky o osobách opatrovankyni blízkých. Ze správního spisu je zřejmé, že správní orgán I. stupně zjišťoval pobyt paní Z. v centrální evidenci obyvatel, dále učinil dotaz u České pošty a Generálního ředitelství Vězeňské služby. U žalobce se správní orgán dotazoval nejen na aktuální pobyt opatrovankyně, ale také na informace o jejích rodinných příslušnících. Odvolací orgán v napadeném rozhodnutí dále uvedl, že prověřil rovněž evidenci živnostenských podnikatelů a nahlédl do obchodního rejstříku. Šetření však bylo bezvýsledné. Správní orgány se sice neobrátily na všechny v úvahu přicházející instituce, které by mohly mít požadované informace, ale rozsah provedeného úředního šetření soud v tomto konkrétním případě považuje za dostatečný. Správní orgány totiž provedly šetření ke zjištění pobytu opatrovankyně i jejích rodinných příslušníků; s žádostí o spolupráci se při zjišťování osob blízkých opatrovankyni obrátily na žalobce, jelikož právě obec disponuje místní znalostí a možnostmi efektivně tyto informace získat. Soud tedy uzavírá, že se správní orgány neomezily na ryze formální zjištění evidovaného stavu pobytu v centrální evidenci obyvatel, nýbrž ve snaze zjistit požadované informace činily další kroky spočívající v prohledávání veřejných evidencí a dotazování se na opatrovankyni, čímž vyhověly požadavkům uvedeným v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, čj. 4 As 26/2013-57.

V souvislosti s námitkou, že obec nemá prostředky na výkon funkce opatrovníka a že je pro ni tento výkon téměř nemožný, soud znovu opakuje, že jediným rozhodným kritériem pro ustanovení opatrovníka dle § 32 odst. 4 správního řádu je vhodnost ustanovované osoby, kterou v daném případě odvolací orgán řádně odůvodnil. Žalobcem tvrzená finanční a časová nákladnost v souvislosti se vzdáleností mezi sídly správního orgánu a žalobce není relevantní, především s ohledem na jednu ze základních zásad správního řízení, kterou je zásada písemnosti.

Skutečnost, že žalobce následně zjistil doručovací adresu paní Z., není pro rozhodnutí ve věci samé rozhodná, jelikož k zahájení insolvenčního řízení, tj. k první možnosti zjistit z insolvenčního rejstříku její aktuální doručovací adresu, došlo až po vydání napadeného rozhodnutí.

Vzhledem ke všemu shora uvedenému soud konstatuje, že žalobce byl jako opatrovník ustanoven v souladu se zákonem, neboť opatrovankyně byla neznámého pobytu.

Žalobkyně tedy se svými námitkami neuspěla; jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, soud zamítl žalobu jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. dubna 2015

JUDr. Eva Pechová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková